

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ing. R. M.**, zastoupeného JUDr. Karlem Stečínským, advokátem, se sídlem Ohradní 1352, Praha 4, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2012, č. j. S-MHMP 1205076/2011/OST/Km/Lo, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Ing. Ž. M.**, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2013, č. j. 11 A 55/2012 - 50,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2013, č. j. 11 A 55/2012 - 50, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Dne 6. 4. 2012 podal žalobce Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2012, č. j. S-MHMP 1205076/2011/OST/Km/Lo. Městský soud žalobu rozsudkem ze dne 30. 7. 2013, č. j. 11 A 55/2012 – 50, zamítl jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Proti tomuto rozsudku brojí žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností ze dne 14. 8. 2013, doplněnou podáním doručeným dne 25. 9. 2013 Nejvyššímu správnímu soudu společně s žádostí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Za jeden z nejdůležitějších důvodů podání kasační stížnosti stěžovatel označil nemožnost podrobně se vyjádřit k jednotlivým skutečnostem a důkazům osobně, když městský soud rozhodoval bez nařízení jednání i přes to, že stěžovatel žádal osobní projednání věci již v žalobě. Dále uvedl, že si není vědom, že by on nebo jeho zástupce obdrželi výzvu ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. s možností vyjádřit svůj nesouhlas s rozhodnutím o věci samé bez jednání, jak uvedl v odůvodnění napadeného rozsudku městský soud. V takovém postupu spatřuje stěžovatel zásadní porušení svých procesních práv, jelikož nemohl před soudem osobně uplatnit všechny své námítky a argumenty. Domnívá se proto, že napadený rozsudek soudu neodpovídá objektivnímu

vyhodnocení důkazů, že soud jednal pouze formálně, nevypořádal se se všemi rozhodnými skutečnostmi a důkazy, tyto hodnotil nesprávně a neúplně a některé zcela opomenul, rozsudek je nedostatečně odůvodněn a je ve své podstatě nepřezkoumatelný.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že stěžovatel již v žalobě proti napadenému rozhodnutí žádal městský soud, aby bylo provedeno ústní jednání ve věci, při kterém by měl možnost se blíže vyjádřit ke svým důkazům, přičemž jako důvod uvedl velký obsah a rozsah listinných materiálů i argumentů stěžovatele. Následně byla právnímu zástupci stěžovatele doručena výzva a poučení podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., kterou byl stěžovatel vyzván k zaslání vyjádření k záměru soudu rozhodnout o věci bez jednání, a to ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy. Tuto výzvu zástupce stěžovatele dle doručenký založené v soudním spisu převzal dne 26. 4. 2012.

Dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhlí nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

Výzva podle citovaného ustanovení byla doručena dne 26. 4. 2012 a dvoutýdenní lhůta k vyjádření tedy uplynula dne 10. 5. 2012. Již dne 9. 5. 2012 však zástupce stěžovatele odeslal městskému soudu žádost o projednání věci za účasti žalobce, která byla doručena dne 10. 5. 2012. I přes uvedené skutečnosti městský soud rozhodl bez nařízení jednání s odůvodněním, že na výzvu soudu ze dne 19. 4. 2012 ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. žádný z účastníků nepožádal o nařízení ústního jednání, čímž měli žalobce i žalovaný správní orgán vyjádřit svůj souhlas se zamýšleným postupem soudu rozhodnout ve věci samé bez nařízení ústního jednání.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publikovaný pod č. 482/2005 Sb. NSS, a rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 Azs 76/2005 - 77, publikovaný pod č. 859/2006 Sb. NSS) rozhodne-li krajský soud o žalobě ve správním soudnictví bez nařízení jednání, ač k tomu nebyly dány zákonné podmínky podle § 51 odst. 1 a 2 s. ř. s., jedná se o vadu řízení před soudem, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Zároveň jde o vadu, k níž je Nejvyšší správní soud povinen podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlížet z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud se k otázce rozhodování bez nařízení ústního jednání vyjádřil opakovaně. Velmi podrobně toto téma, včetně judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu, zpracoval ve svém rozsudku ze dne 21. 8. 2013, č. j. 7 Afs 69/2013 - 34, (dostupný na www.nssoud.cz): *„Pravidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (srov. též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 2 Ústavy). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání; tato výjimka však musí být vykládána s ohledem na zájmy účastníka řízení restriktivně, neboť je to účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje.*

Základním vodítkem pro výklad této problematiky jsou tedy ust. čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a ust. čl. 96 odst. 2 Ústavy, podle nichž má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem. Účastníkům řízení svědčí tudíž základní právo, dané

jim Listinou základních práv a svobod a Ústavou, kterým je právo se ve své věci takového řízení (jednání před soudem) osobně účastnit, zpravidla bez ohledu na to, zda by jejich přítomnost měla vliv na vynesení rozhodnutí. Jestliže proto správní soud přítomnost účastníkům řízení v rozporu se zákonem neumožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva, dané jim uvedeným články Listiny základních práv a svobod a Ústavou (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, dostupný na www.nalus.usoud.cz).

V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je charakteristická dispoziční zásada, v níž se zrcadlí ústavně garantovaný princip autonomie vůle. Jsou to tedy především účastníci řízení, kteří svými dispozičními úkony realizují zásadní vliv na průběh řízení před správním soudem, jakož i na vymezení jeho předmětu. Touto úvahou se také zabýval Ústavní soud ve svém náleží ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 819/07, dostupný na www.nalus.usoud.cz), ve kterém konstatoval, že otázka, zda krajský soud o žalobě rozhodne bez jednání anebo s jednáním (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), závisí na procesních stranách. Procesní situace a vyhlídka účastníka řízení či možnosti jeho fyzické účasti u krajského soudu se pochopitelně mohou po dobu řízení výrazně měnit, a proto také účastník, který původně netrval na nařízení jednání, na něm později může mít výrazný zájem. Pokud tedy účastník řízení, který původně výslovně či mlčky netrval na jednání, sdělí krajskému soudu do doby rozhodnutí o žalobě, že žádá o nařízení jednání, je povinností tohoto soudu jednání nařídit, ledaže jde o některou ze zákonných výjimek, předvídaných v ust. § 51 odst. 2 s. ř. s.“

Jelikož jsou citované právní závěry aplikovatelné na nyní projednávaný případ, Nejvyšší správní soud se s nimi ztotožňuje a přejímá je do odůvodnění svého rozhodnutí v této věci.

V posuzovaném případě je zřejmé, že stěžovatel opakovaně výslovně žádal městský soud o nařízení jednání, a to jak v žalobě, tak i ve včasné reakci na výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Jak vyplývá z výše uvedeného, i v případě, pokud by stěžovatel vyjádřil svůj zájem o nařízení jednání až po uplynutí lhůty stanovené k vyjádření nesouhlasu s rozhodnutím ve věci bez jednání, tato skutečnost by mu nemohla být na újmu. Stěžovateli nelze upřít ústavně zaručené právo, aby jeho věc byla projednána veřejně a v jeho přítomnosti, a aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům, pokud svůj zájem o nařízení jednání vyjádří do doby rozhodnutí soudu o žalobě.

Městský soud i přes výslovný požadavek stěžovatele nařídit jednání ve věci a umožnit mu osobně se vyjádřit ke všem skutečnostem a důkazům, rozhodl bez nařízení jednání, čímž zatížil řízení procesní vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů zrušil kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2013, č. j. 11A 55/2012 - 50, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.). Dalšími kasačními námitkami stěžovatele se nezabýval, neboť by to bylo v dané procesní situaci nadbytečné (shodně náleží Ústavního soudu ze dne 19. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 18/04, a ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, oba dostupné na www.nalus.usoud.cz).

O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Považuje-li to za vhodné nebo provádí-li dokazování, nařídí k projednání kasační stížnosti jednání (§ 109 odst. 2 s.ř.s.). Protože v této Nejvyšší správní soud neprováděl dokazování a neshledal ani jiné důvody, pro které by bylo vhodné nařídit jednání, rozhodl o kasační stížnosti bez jednání, i když stěžovatel požadoval „osobní jednání“ o stížnosti.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

Městský soud je tak povinen v dalším řízení nařídít ústní jednání ve věci, a umožnit tak účastníkům osobně se vyjádřit ke všem skutečnostem a navrhovaným důkazům. Následně znovu posoudí důvodnost podané žaloby v mezích žalobních bodů a vypořádá se s vyjádřeními účastníků o skutkových a právních otázkách, učiněnými při ústním jednání.

V řízení před městským soudem vystupoval v postavení osoby zúčastněné na řízení JUDr. Josef Vlk. Jako spoluvlastník pozemku sousedícího s předmětnou stavbou a účastník řízení o odstranění stavby byl přímo dotčen ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí (§ 34 odst. 1 s. ř. s.). Byla mu doručena žaloba, vyjádření žalovaného, usnesení o přiznání odkladného účinku žalobě, jakož i příslušná procesní poučení. Dne 24. 10. 2012 městskému soudu oznámil, že již není spoluvlastníkem parcely dotčené správním rozhodnutím. Předmětný pozemek, od jehož vlastnictví se odvozovalo jak účastenství v řízení před správním orgánem, tak i postavení osoby zúčastněné na řízení před správním soudem, nabyli do spoluvlastnictví manželé Ing. Ž. M. a Ing. J. M. Jelikož Ing. Ž. M. soudu relevantním způsobem sama sdělila, že hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení, městský soud jí doručil rozsudek ve věci a rovněž Nejvyšší správní soud s ní jednal v souladu s jejími právy vypočtenými v ustanovení § 34 odst. 3 s. ř. s.

Jelikož došlo u pozemku sousedícího s předmětnou stavbou k singulární sukcesi, vstupují do práv původních spoluvlastníků spoluvlastníci noví. Městský soud v dalším řízení posoudí, zda kromě Ing. Ž. M. i její manžel spadá pod definici uvedenou v § 34 odst. 1 s. ř. s. a podle výsledku pak zvolí postup v souladu s § 34 s. ř. s.

O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť o samotné kasační stížnosti bylo rozhodnuto neprodleně. Další usnesení, jež by oddálilo následky napadeného rozhodnutí správního orgánu do doby, než Nejvyšší správní soud rozhodne o kasační stížnosti (a s vydáním jeho rozsudku pak pozbylo účinnosti), by bylo nadbytečné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 3/2003 - 44 ze dne 28. 8. 2003, dostupný na www.nssoud.cz).

V novém rozhodnutí městský soud rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti, včetně uhrazených soudních poplatků za kasační stížnost a za návrh na přiznání odkladného účinku, o němž soud nerozhodoval (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. října 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu